

УДК 35.072:37.013:316.34

Найда Інна Володимирівна

*кандидат наук з державного управління, доцент,
декан економіко-правового факультету*

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

Naida Inna

Candidate of Public Administration, Associate Professor,

Dean of the Faculty of Economics and Law

Kyiv Cooperative Institute of Business and Law

ORCID: 0000-0001-7296-7884

DOI: 10.25313/2617-572X-2026-3-68-23

ІНТЕГРАЦІЯ ПРОСВІТНИЦЬКО-ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ У ДЕРЖАВНУ МОЛОДІЖНУ ПОЛІТИКУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

INTEGRATION OF EDUCATIONAL AND ENLIGHTENMENT ACTIVITIES INTO STATE YOUTH POLICY: PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVEMENT

Анотація. Вступ. У сучасних умовах соціально-політичних трансформацій в Україні формування свідомого громадянства та патріотизму серед молоді набуває особливої важливості. Молоде покоління виступає не лише носієм національної ідентичності, а й активним учасником суспільних процесів, від результатів яких залежить стабільність і розвиток держави. Водночас, швидкі зміни у політичній, економічній та культурній сферах ставлять перед державними органами завдання ефективної реалізації молодіжної політики, спрямованої на виховання моральних, культурних та національних цінностей.

Одним із ключових інструментів формування патріотичної та громадянської свідомості молоді є просвітницько-виховні заходи, що реалізуються через систему освітніх програм, культурних проєктів, громадських ініціатив та соціальних активностей. Проте на практиці їх ефективність значною мірою обмежується фрагментарністю підходів, недостатньою координацією між державними органами, освітніми установами та громадськими організаціями, а також матеріально-технічними обмеженнями.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю визначення механізмів інтеграції просвітницько-виховних заходів у систему державного публічного управління та державної молодіжної політики. Такий підхід дозволяє не лише підвищити ефективність реалізації державних програм, а й забезпечити комплексний розвиток молоді, формування її громадянської активності, патріотичної позиції та морально-етичних цінностей.

Мета. Полягає у комплексному аналізі інтеграції просвітницько-виховних заходів у систему державної молодіжної політики, визначенні інструментів і механізмів публічного управління, що забезпечують формування національної свідомості, громадянської відповідальності та патріотичної орієнтації молоді, а також оцінці практики реалізації стратегічних документів, зокрема Законів України «Про освіту», «Про основні засади молодіжної політики» та Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості – 2030», з метою обґрунтування шляхів підвищення ефективності їх впровадження в умовах сучасних суспільно-політичних викликів.

Матеріали і методи. У дослідженні застосовано комплекс методів, що забезпечують системний аналіз реалізації державної молодіжної політики: аналіз документальних джерел; контент-аналіз освітніх і культурних програм; системний підхід; порівняльний аналіз; моніторинг і оцінка результатів.

Результати. У ході дослідження встановлено, що просвітницько-виховні заходи є одним із ключових інструментів формування громадянської свідомості, патріотичних цінностей та соціальної активності молоді в межах державної молодіжної політики. Доведено, що їх ефективність визначається рівнем міжсекторальної взаємодії, узгодженістю нормативно-правового забезпечення, а також достатністю матеріально-ресурсної бази.

Проаналізовано практику реалізації таких заходів, на основі чого встановлено, що найбільш результативними є комплексні програми, які поєднують освітній, культурний та соціальний компоненти із залученням молоді до активної участі у громадському житті.

Виявлено, що основними проблемами є фрагментарність реалізації окремих заходів, недостатній рівень координації між суб'єктами молодіжної політики та відсутність системного моніторингу результативності.

Удосконалено підхід до оцінювання ефективності шляхом обґрунтування необхідності запровадження чітких кількісних та якісних індикаторів впливу просвітницько-виховних заходів на рівень патріотичної свідомості, моральної зрілості та соціальної активності молоді.

Запропоновано посилення механізмів координації між органами державної влади, освітніми закладами та інститутами громадянського суспільства, а також впровадження системного моніторингу результативності реалізації молодіжних програм.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні механізмів інтеграції просвітницько-виховних заходів у систему державної молодіжної політики з урахуванням сучасних суспільно-політичних викликів. Особливу увагу доцільно приділити розробці ефективних інструментів міжсекторальної взаємодії між органами державної влади, закладами освіти та громадськими організаціями. Важливим напрямом є також формування системи чітких індикаторів оцінювання результативності молодіжних програм і заходів. Перспективним є дослідження міжнародного досвіду реалізації молодіжної політики та можливостей його адаптації в Україні. Окремо слід розглядати цифровізацію просвітницько-виховного процесу та використання сучасних комунікаційних технологій для підвищення ефективності роботи з молоддю.

Ключові слова: патріотичне виховання, державна молодіжна політика, публічне управління, громадянська свідомість, моральні цінності, національна ідентичність, культурно-освітні практики.

Summary. Introduction. In the context of contemporary socio-political transformations in Ukraine, the formation of conscious citizenship and patriotism among youth is becoming increasingly important. The younger generation acts not only as a bearer of national identity but also as an active participant in social processes, the outcomes of which determine the stability and development of the state. At the same time, rapid changes in the political, economic, and cultural spheres pose significant challenges for public authorities in ensuring the effective implementation of youth policy aimed at fostering moral, cultural, and national values.

One of the key instruments for shaping patriotic and civic consciousness among young people is educational and upbringing activities, implemented through a system of educational programs, cultural projects, civic initiatives, and social engagement. However, in practice, their effectiveness is significantly limited by fragmented approaches, insufficient coordination between public authorities, educational institutions, and civil society organizations, as well as material and technical constraints.

The relevance of this study is determined by the need to identify mechanisms for integrating educational and upbringing activities into the system of public administration and state youth policy. Such an approach makes it possible not only to enhance the effectiveness of state programs but also to ensure the comprehensive development of young people, fostering their civic engagement, patriotic orientation, and moral and ethical values.

Purpose. The objective of the study is to conduct a comprehensive analysis of the integration of educational and upbringing activities into the system of state youth policy, to identify public administration instruments and mechanisms that ensure the formation of national consciousness, civic responsibility, and patriotic orientation among young people, as well as to evaluate the implementation of strategic policy documents, in particular the Laws of Ukraine «On Education» and «On the Fundamental Principles of Youth Policy,» and the State Target Social Program «Youth of Ukraine: Generation of Resilience – 2030,» in order to substantiate ways of improving their effectiveness under contemporary socio-political challenges.

Materials and methods. The relevance of studying the integration of educational and upbringing activities into the state youth policy of Ukraine is driven by the need to develop patriotic consciousness, moral values, and active civic engagement among the younger generation, which are key factors for the sustainable development of civil society.

The study employs a set of methods that ensure a systematic analysis of the implementation of state youth policy, including: document analysis; content analysis of educational and cultural programs; systems approach; comparative analysis; and monitoring and evaluation of results.

Results. The study established that educational and awareness-raising activities are one of the key instruments for shaping civic consciousness, patriotic values, and social engagement among youth within the framework of state youth policy. It has been proven that their effectiveness is determined by the level of cross-sectoral interaction, the coherence of the regulatory and legal framework, as well as the sufficiency of material and resource support.

The practice of implementing such activities was analyzed, leading to the conclusion that the most effective are comprehensive programs that combine educational, cultural, and social components while actively engaging young people in public life.

It was found that the main challenges include the fragmented implementation of individual activities, an insufficient level of coordination among youth policy stakeholders, and the lack of systematic monitoring of effectiveness.

The approach to evaluating effectiveness has been improved by substantiating the need to introduce clear quantitative and qualitative indicators to measure the impact of educational and awareness-raising activities on the level of patriotic consciousness, moral maturity, and social activity of youth.

Strengthening coordination mechanisms between public authorities, educational institutions, and civil society organizations has been proposed, along with the implementation of systematic monitoring of the effectiveness of youth programs.

Discussion. Prospects for further research involve an in-depth study of mechanisms for integrating educational and upbringing activities into the system of state youth policy, taking into account contemporary socio-political challenges. Special attention should be paid to the development of effective instruments of intersectoral cooperation between public authorities, educational institutions, and civil society organizations. An important direction is also the formation of a system of clear indicators for evaluating the effectiveness of youth programs and activities. Research into international experience in implementing youth policy and the possibilities of its adaptation in Ukraine is also promising. Additionally, the digitalization of educational and upbringing processes and the use of modern communication technologies to enhance the effectiveness of youth engagement should be considered.

Key words: patriotic education, state youth policy, public administration, civic consciousness, moral values, national identity, cultural and educational practices.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації українського суспільства особливого значення набуває формування у молоді громадянської свідомості, патріотизму та морально-ціннісних орієнтирів. Просвітницько-виховні заходи є важливим інструментом державної молодіжної політики, однак їх реалізація в Україні залишається недостатньо ефективною. Основними проблемами є фрагментарність підходів, слабка міжсекторальна координація та нерівномірне ресурсне забезпечення. Також відсутні чіткі критерії оцінювання результативності таких заходів, що знижує їх практичний вплив. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення механізмів інтеграції просвітницько-виховних заходів у систему державної молодіжної політики для підвищення її ефективності та системності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність дослідження інтеграції просвітницько-виховних заходів у державну молодіжну політику України зумовлена необхідністю формування у молодого покоління патріотичної свідомості, моральних цінностей та активної громадянської позиції, що є ключовими чинниками сталого розвитку громадянського суспільства. Проблеми формування національної свідомості та громадянської активності розглядалися у наукових працях В. Кременя [1], І. Бех [2], В. Андрущенка [3], Л. Лук'янова [4], Ю. Ковбасюк [5], Н. Нижник [6] та інших дослідників. Проте ряд аспектів, зокрема комплексна інтеграція освітніх, культурних та соціальних програм у систему державного управління молодіжною політикою та міжсекторальна координація, потребує додаткового теоретичного та практичного опрацювання.

Мета статті. Мета статті полягає у комплексному аналізі інтеграції просвітницько-виховних заходів у систему державної молодіжної політики, визначенні інструментів і механізмів публічного управління, що забезпечують формування національної свідомості, громадянської відповідальності та патріотичної орієнтації молоді, а також оцінці практики реалізації стратегічних документів, зокрема Законів України «Про освіту», «Про основні засади молодіжної політики» та Державної цільової соціальної програми «Молодь України: покоління стійкості — 2030», з метою обґрунтування шляхів підвищення ефективності їх впровадження в умовах сучасних суспільно-політичних викликів.

Матеріали і методи. У дослідженні застосовано комплекс методів, що забезпечують системний аналіз реалізації державної молодіжної політики:

- аналіз документальних джерел — вивчення нормативно-правових актів, стратегічних програм та концепцій молодіжної політики для визначення основних напрямів реалізації просвітницько-виховних заходів;
- контент-аналіз освітніх і культурних програм — оцінка змісту навчальних курсів, тренінгів, культурно-просвітницьких проєктів та соціальних ініціатив щодо відповідності морально-етичним і патріотичним цінностям;
- системний підхід — дослідження взаємозв'язку між державними органами, освітніми установами та громадськими організаціями для виявлення рівня координації та інтеграції просвітницьких заходів;
- порівняльний аналіз — зіставлення різних форм просвітницьких і культурних ініціатив для визначення найбільш ефективних практик у формуванні патріотичної свідомості та громадянської активності молоді;
- моніторинг і оцінка результатів — використання статистичних даних, анкетування та звітів молодіжних організацій для аналізу впливу заходів на рівень патріотичної свідомості, моральної зрілості та соціальної активності молоді.

Такий підхід дозволяє забезпечити прозорість методології та обґрунтованість висновків дослідження, а також інтегрувати кількісні та якісні аспекти оцінки ефективності молодіжної політики.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах трансформації публічного управління в Україні особливої актуальності набуває проблема формування у молодого покоління громадянської свідомості та патріотичної активності, що є ключовими чинниками розвитку стабільного та ефективного суспільства. Під впливом глобалізаційних процесів, цифровізації, швидких соціально-економічних змін та інформаційного тиску на молодь традиційні механізми виховання громадянської позиції часто виявляються недостатньо ефективними.

Молодь сьогодні є не лише споживачем інформації, а й активним учасником суспільного життя, здатним впливати на політичні, культурні та соціальні процеси, тому формування у неї патріотичної свідомості стає стратегічним завданням держави.

Особливу роль у цьому процесі відіграють державні та громадські інститути, освітні заклади, культурні організації та ініціативи молодіжних спільнот, які повинні працювати у тісній координації та інтегрувати свої зусилля. Ефективне поєднання освітніх, культурних і соціальних заходів дозволяє виховувати активного, відповідального громадянина, усвідомленого свого національного коріння, готового брати участь у державотворчих процесах і сприяти соціально-політичній стабільності країни.

Просвітницько-виховні заходи виступають одним із ключових інструментів державної молодіжної політики, спрямованої на утвердження моральних, культурних та національних цінностей. Ці заходи реалізуються через систему освітніх програм, культурних проєктів, соціальних ініціатив та громадських активностей, що інтегруються у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування.

Та чи інша держава тільки тоді ставала на чолі прогресу і досягала успіхів, коли намагалася створити та постійно вдосконалювати інфраструктуру для підтримки процесу впровадження інновацій. У такому аспекті інноваційність є загальною властивістю, притаманною культурі в цілому та її окремим складовим, істинно людською суспільною потребою [1, с. 4].

Основна проблема полягає у фрагментарності підходів до впровадження просвітницько-виховних заходів та недостатній координації між державними структурами, освітніми установами та громадськими організаціями. Унаслідок цього ефективність таких заходів часто знижується, а молоді не завжди отримують системне уявлення про національні та моральні цінності.

Особистість упродовж свого життя перебуває у постійних стосунках з іншими людьми. Тому для їх етичної характеристики важливо, як вона ставиться до конкретної людини — учасника цих стосунків. З урахуванням цієї позиції слід вести мову про керівництво міжособистісними стосунками. Звичайно, йдеться про духовно-моральне наставництво, а отже, про певні духовно-моральні цінності. Вважається, що найголовніша цінність у стосунках особистості з іншими — це доброчинність. Саме вона — їх ключовий мотив [2].

Інтеграція освітніх і культурних програм у державну молодіжну політику повинна базуватися на ціннісно-орієнтованому підході, що поєднує нормативно-правове регулювання з морально-етичними принципами.

З погляду філософії, освіта (і виховання) є трансформацією «духу епохи» у структуру свідомості, світогляд, духовний світ, культуру і загальне ество особистості. Трансформований засобами освіти «дух епохи» стає її (особистості) стрижневою підвалиною, визначає співрозмірність (або несіврозмірність) людини з її добою. Через освіту (культуру, виховання) цей дух визначає суспільно вагомі параметри особистості. Філософія ж освіти корегує, по-перше,

його суспільну якість і значення; по-друге, ефективність реалізації педагогічними заходами в умовах і можливостях наявного типу культури; по-третє, відповідність загальноцивілізаційним магістралям розвитку людства у загальноісторичному аспекті [3, с. 10].

Вирішення проблеми формування ціннісних орієнтирів і громадянської відповідальності серед молоді потребує комплексного застосування інструментів публічного управління. Насамперед, вдосконалення нормативно-правової бази, зокрема Законів України «Про освіту» та «Про основні засади молодіжної політики», а також узгодження їх із стратегічними документами, такими як Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства. Важливими є програмно-цільові механізми (державні та місцеві програми громадянської освіти), інституційна координація між органами влади й органами місцевого самоврядування, створення молодіжних рад і підтримка партнерства з громадськими організаціями. Це забезпечує системність політики, міжвідомчу взаємодію та врахування потреб молоді на різних рівнях управління.

Важливим практичним інструментом реалізації державної молодіжної політики є Державна цільова соціальна програма «Молодь України: покоління стійкості — 2030», яка визначає стратегічні пріоритети підтримки та розвитку молоді в умовах сучасних безпекових і соціальних викликів. Програма передбачає створення умов для громадянської активності, національно-патріотичного виховання, розвитку молодіжного лідерства, підтримки молодіжних центрів, зміцнення психосоціальної стійкості та посилення участі молоді у процесах прийняття рішень. Її реалізація здійснюється через програмно-цільовий метод планування, фінансування з державного та місцевих бюджетів, конкурсну підтримку проєктів інститутів громадянського суспільства, а також міжвідомчу координацію центральних і місцевих органів виконавчої влади.

Практика впровадження Програми засвідчує, що її ефективність значною мірою залежить від рівня ресурсного забезпечення громад, спроможності органів місцевого самоврядування до стратегічного планування та налагодження партнерства з молодіжними організаціями. У регіонах, де активно функціонують молодіжні ради, центри та реалізуються грантові механізми підтримки ініціатив, спостерігається вищий рівень залученості молоді до суспільного життя та процесів відновлення країни. Водночас проблемами залишаються нерівномірність фінансування, недостатній моніторинг результативності та формальний характер окремих заходів, що зумовлює потребу в удосконаленні управлінських механізмів і посиленні аналітичного супроводу реалізації Програми.

Водночас ефективність такої політики залежить від поєднання правових та організа-

ційних заходів із освітньо-комунікаційними та фінансово-економічними механізмами. Йдеться про впровадження курсів громадянської освіти, розвиток критичного мислення, підтримку культурно-просвітницьких і соціальних ініціатив, фінансування молодіжних проєктів через гранти та бюджети участі, а також залучення молоді до громадських слухань і консультативно-дорадчих органів. Необхідним також є системний моніторинг та оцінювання результативності програм, що дозволить коригувати управлінські рішення на основі доказових даних і забезпечити не лише формальне виконання політики, а реальний виховний ефект і становлення активного громадянського суспільства.

Структура просвітницько-виховних заходів включає низку взаємопов'язаних елементів: навчально-освітні програми, культурно-просвітницькі проєкти, участь молоді у громадських ініціативах, тематичні тренінги та семінари, екологічні та історико-краєзнавчі експедиції [4]. Важливим аспектом є формування навичок критичного мислення та громадянської відповідальності, що дозволяє молоді усвідомлено брати участь у суспільному житті та державотворчих процесах [5].

Реалізація просвітницько-виховних заходів у межах державної молодіжної політики передбачає активну взаємодію між державними органами, освітніми установами та інститутами громадянського суспільства. Така міжсекторальна співпраця дозволяє розробляти комплексні програми, що враховують соціальні, культурні та моральні аспекти розвитку молоді [6].

Проектна діяльність молодіжних організацій відіграє ключову роль у практичній реалізації патріотичних ініціатив, розвитку лідерського потенціалу та формуванні активної громадянської позиції, оскільки забезпечує молоді можливість безпосередньо впливати на соціальні, культурні та освітні процеси у своєму середовищі. Через участь у волонтерських акціях, організацію культурних заходів, науково-освітніх проєктів та тематичних тренінгів молоді надається шанс розвивати навички командної роботи, планування, комунікації та відповідальності за результати. Така активність сприяє формуванню усвідомленої громадянської позиції, патріотизму та готовності брати участь у державотворчих і суспільних процесах, що є необхідними умовами розвитку лідерських якостей та соціально відповідальної особистості.

Значною проблемою є недостатнє матеріально-технічне забезпечення просвітницьких заходів, що обмежує їх масштабність та ефективність. Водночас державна підтримка, включаючи фінансування програм, надання освітніх ресурсів та організаційну координацію, здатна значно підвищити результативність таких заходів.

Аналіз існуючої практики реалізації інструментів публічного управління у сфері молодіжної полі-

тики свідчить про наявність позитивних зрушень, зокрема впровадження програм у межах Закону України «Про основні засади молодіжної політики» та оновлення підходів відповідно до Закону України «Про освіту», однак їх ефективність залишається нерівномірною на різних рівнях управління. На державному рівні спостерігається формування стратегічних рамок і програмного забезпечення, тоді як на місцевому рівні часто виникають проблеми ресурсного дефіциту, недостатньої координації між суб'єктами реалізації та формалізованого підходу до оцінювання результатів.

У наявних нормативних документах, що регламентують реалізацію молодіжної політики в Україні, недостатньо чітко визначено кількісні критерії виконання Плану реалізації політики, що ускладнює оцінку ефективності заходів та прийняття управлінських рішень на основі доказових даних. Відсутність конкретних показників результативності, індикаторів залученості молоді та вимірюваних результатів реалізації просвітницько-виховних програм призводить до формалізації виконання Плану і знижує практичну ефективність державної молодіжної політики, що підкреслює необхідність удосконалення системи моніторингу та впровадження кількісних критеріїв оцінки.

Емпіричне обґрунтування отриманих результатів базується на узагальненні статистичних даних, результатів анкетування молоді та аналізі звітів молодіжних організацій. Встановлено, що участь молоді у просвітницько-виховних заходах позитивно корелює з рівнем її громадянської активності: більшість опитаних респондентів відзначають зростання власної залученості до соціальних ініціатив, формування відповідальності та посилення патріотичних установок після участі у відповідних програмах. Це підтверджує доцільність системного впровадження комплексних виховних заходів як інструменту державної молодіжної політики.

Важливим елементом оцінювання ефективності просвітницько-виховних заходів є використання емпіричних даних, зокрема статистичних показників, результатів соціологічних опитувань та звітів молодіжних організацій. За даними аналітичних матеріалів Міністерство молоді та спорту України та Програма розвитку ООН, рівень участі молоді у громадській діяльності в Україні демонструє позитивну динаміку: частка молодих людей, залучених до волонтерської діяльності та громадських ініціатив, зросла упродовж 2023–2025 років. Результати анкетування свідчать, що понад 60% молоді вважають участь у соціальних і патріотичних заходах важливим чинником формування громадянської свідомості, тоді як близько 55% відзначають підвищення рівня відповідальності та соціальної активності після участі у таких програмах.

Аналіз звітів молодіжних організацій, зокрема Національна молодіжна рада України,

підтверджує, що системна участь у проєктній діяльності сприяє формуванню лідерських якостей, розвитку критичного мислення та підвищенню рівня патріотичної свідомості молоді. Водночас дослідження вказують на нерівномірність охоплення молоді такими заходами залежно від регіону та доступності ресурсів, що обумовлює необхідність удосконалення механізмів моніторингу та оцінювання ефективності державної молодіжної політики на основі кількісних і якісних індикаторів [7].

Практика показує, що найбільш результативними є ті громади, де застосовуються програмно-цільові методи планування, механізми міжсекторального партнерства та інструменти участі молоді (молодіжні ради, бюджети участі), що забезпечує реальне залучення молоді до процесів прийняття рішень. Водночас відсутність системного моніторингу та єдиних індикаторів оцінювання впливу просвітницько-виховних заходів знижує довгострокову ефективність державної політики, що актуалізує необхідність посилення аналітичного та координаційного компонентів публічного управління.

Дослідження показують, що комплексний підхід до інтеграції освітніх і культурних програм у державну молодіжну політику забезпечує формування у молоді стійких патріотичних переконань та морально-етичних орієнтирів.

Ключовими чинниками ефективності просвітницько-виховних заходів у системі державної молодіжної політики є нормативно-правова узгодженість і відповідність стратегічним документам, зокрема Закон України «Про освіту», Закон України «Про основні засади молодіжної політики» та Державна цільова соціальна програма «Молодь України: покоління стійкості — 2030», комплексність і системність підходу, належна міжсекторальна координація, достатнє ресурсне забезпечення, активне залучення молоді до механізмів участі, інноваційність змісту програм, а також наявність чіткої системи моніторингу й оцінювання результативності. Саме поєднання цих чинників забезпечує стійкий виховний ефект і формування громадянської активності молодого покоління.

Особливу увагу слід приділити включенню історичної пам'яті та національної культури в навчальні та виховні програми. Зокрема, екскурсії, тематичні проєкти та участь у громадських заходах сприяють глибшому розумінню історії, розвитку національної ідентичності та формуванню громадянської свідомості.

Таким чином, інтеграція історичної пам'яті та національної культури у навчальні й виховні програми має здійснюватися через цілеспрямовані механізми публічного управління, що передбачають нормативне закріплення відповідних пріоритетів у межах Закон України «Про освіту» та узгодження їх із стратегічними напрямками, визначеними в Закон України «Про основні засади молодіжної політики».

Реалізація цих положень може забезпечуватися через державні й місцеві програми національно-патріотичного виховання, підтримку культурно-просвітницьких проєктів, розвиток партнерства між закладами освіти, органами влади та інститутами громадянського суспільства.

Важливу роль відіграють освітні інструменти — оновлення змісту навчальних курсів, впровадження міждисциплінарних модулів з історії та культури, організація тематичних заходів і тренінгів, а також механізми моніторингу та оцінювання їх ефективності.

Такий комплексний підхід сприятиме не лише поглибленню знань з історії, а й формуванню національної ідентичності, моральних цінностей і активної громадянської позиції молоді.

Успішним прикладом є реалізація комплексних програм, що поєднують культурні, освітні та соціальні компоненти, залучаючи молодь до активної участі у суспільному житті.

Інтеграція просвітницько-виховних заходів у державну молодіжну політику є ефективним механізмом формування національної свідомості та активної громадянської позиції молоді. Для підвищення результативності таких заходів необхідне комплексне планування, міжсекторальна взаємодія, достатнє матеріально-технічне забезпечення та системна підтримка держави, що дозволяє забезпечити стійке утвердження моральних, культурних і національних цінностей у молодого покоління.

Комплексний підхід до інтеграції просвітницько-виховних заходів у державну молодіжну політику є ключовим фактором формування свідомої, відповідальної та патріотично налаштованої молоді. Системна підтримка держави, міжсекторальна співпраця та належне ресурсне забезпечення забезпечують ефективність заходів і сприяють розвитку громадянської активності та національної самосвідомості.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проведений аналіз показує, що інтеграція просвітницько-виховних заходів у систему державного публічного управління є ключовим фактором формування у молоді патріотичної свідомості, моральних цінностей та активної громадянської позиції. Виявлено, що ефективність реалізації державної молодіжної політики значною мірою залежить від комплексного підходу, який передбачає поєднання нормативно-правового забезпечення, організаційних механізмів, освітніх і культурних практик, а також підтримки ініціатив громадських та молодіжних організацій.

Проаналізовано, що системна підтримка просвітницьких заходів сприяє підвищенню рівня національної свідомості та моральної зрілості молоді, розвитку лідерських якостей та соціальної активності, що, у свою чергу, зміцнює громадянське суспільство та соціальну стабільність.

Встановлено, що одним із визначальних чинників ефективності є координація між державними

органами, органами місцевого самоврядування, закладами освіти та громадськими інститутами, що дозволяє інтегрувати просвітницькі ініціативи у державні програми та проекти.

Показано, що оцінка ефективності таких заходів через моніторинг результатів дозволяє відстежувати рівень громадянської активності, патріотичної свідомості та морально-етичних орієнтирів молоді.

Крім того, системна підтримка молодіжних і громадських організацій забезпечує сталість результатів виховного процесу та сприяє розвитку потенціалу молодого покоління.

Таким чином, інтеграція просвітницько-виховних заходів у державну молодіжну політику та публічне управління загалом виступає стратегічним інструментом формування свідомого, відповідального та соціально активного громадянина, зміцнення національної ідентичності, розвитку громадянського суспільства та підвищення ефективності управлінських рішень.

Їх системне впровадження є необхідною умовою для сталого розвитку молодіжного потенціалу та забезпечення соціально-політичної стабільності в Україні.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Кремень В. Г. Освіта і наука України в умовах суспільних трансформацій. Київ : Грамота, 2018. 320 с.
2. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку. Київ : Академвидав, 2012. 256 с.
3. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття. Київ : Знання України, 2016. 520 с.
4. Лук'янова Л. Б. Громадянська освіта: теорія і практика. Київ, 2019. 280 с.
5. Ковбасюк Ю. В. Державне управління. Київ : НАДУ, 2011. 564 с.
6. Нижник Н. Р. Публічне управління: теорія і практика. Київ, 2017. 312 с.
7. Звіт про діяльність молодіжних організацій та рівень залученості молоді. *Національна молодіжна рада України*. URL: <https://nycu.org.ua> (дата звернення: 17.03.2026).

References

1. Kremin, V. H. Osvita i nauka Ukrainy v umovakh suspilnykh transformatsii [Education and science of Ukraine in conditions of social transformations]. Kyiv: Hramota, 2018. 320 p. [in Ukrainian].
2. Bekh, I. D. Osobystist u prostori dukhovnoho rozvytku [Personality in the space of spiritual development]. Kyiv: Akademvydav, 2012. 256 p. [in Ukrainian].
3. Andrushchenko, V. P. Filosofiia osvity XXI stolittia [Philosophy of education of the XXI century]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2016. 520 p. [in Ukrainian].
4. Lukianova, L. B. Hromadianska osvita: teoriia i praktyka [Civic education: theory and practice]. Kyiv, 2019. 280 p. [in Ukrainian].
5. Kovbasiuk, Yu. V. Derzhavne upravlinnia [Public administration]. Kyiv: NADU, 2011. 564 p. [in Ukrainian].
6. Nyzhnyk, N. R. Publichne upravlinnia: teoriia i praktyka [Public administration: theory and practice]. Kyiv, 2017. 312 p. [in Ukrainian].
7. Natsionalna molodizhna rada Ukrainy. Zvit pro diialnist molodizhnykh orhanizatsii ta riven zaluchenosti molodi. URL: <https://nycu.org.ua> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.04.2026

Дата публікації: 25.04.2026